

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 17C/139/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114214650
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Kačmár
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2015:3114214650.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín v právnej veci navrhovateľa: P. X. L., trvale bytom A., proti odporcom: 1. P. J. L., sudca H. Q. Z. F. nad V., 2. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava, so sídlom Ilava, Mierové námestie 1, IČO: 00738344, o ochranu osobnosti, sudcom JUDr. Erikom Kačmárom, takto

rozhodol:

I. Súd návrh z a m i e t a .

II. Odporcovi v 1. rade a odporcovi v 2. rade súd náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Dňa 25.06.2014 bolo Okresnému súdu Trenčín doručené podanie navrhovateľa, ktoré vzhľadom k jeho obsahu nebolo úplné a správne. Preto súd uznesením zo dňa 29.07.2014 vyzval navrhovateľa na doplnenie tohto podania. Dňa 16.06.2015 po tom, čo bol navrhovateľovi rozhodnutím Centra právnej pomoci zo dňa 22.01.2015 určený na jeho zastupovanie advokát, bolo súdu doručené písomné podanie navrhovateľa, obsahom ktorého bolo doplnenie pôvodného podania. Z uvedených podaní je zrejmé, že navrhovateľ sa návrhom smerujúcim proti odporcom domáha ochrany svojej osobnosti. Od odporcu v 1. rade požaduje, aby mu do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku doručil písomné ospravedlnenie tohto znenia: Dole podpísaný P. J. L., sudca H. súdu Z. F. nad V. sa týmto ospravedlňujem P. X. L., nar. XX.XX.XXXX za to, že som bez právneho dôvodu neoznámil bezodkladne dňa 08.10.2010 ÚVTOS a ÚVV Ilava jeho okamžité prepustenie na slobodu, čím som spôsobil, že bol bezdôvodne obmedzený na slobode dvanásť dní, od 08.10.2010 do 20.10.2010. Od odporcu v 2. rade požaduje, aby mu do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku doručil písomné ospravedlnenie tohto znenia: Dole podpísaný Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava, zastúpený riaditeľom P. F. Z. sa týmto ospravedlňujem P. X. L., nar. XX.XX.XXXX za to, že sme bez právneho dôvodu spôsobili, že menovaný bol bezdôvodne obmedzený na slobode o dvanásť dní, v dňoch od 08.10.2010 do 20.10.2010. Od oboch odporcov zhodne požaduje aj náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.333 eur. Takisto si uplatnil aj právo na náhradu trov konania. Tento návrh odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp.zn. 2T/133/2008 zo dňa 01.07.2010 bol uznaný za vinného z prečinu krádeže. Z dôvodu, že u odporcu v 2. rade vykonával trest odňatia slobody v zmysle rozhodnutia Okresného súdu Trnava sp.zn. 6T/84/2006 zo dňa 17.10.2010 mu bolo doručené uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp.zn. 2T/133/2008 zo dňa 13.10.2010 o započítaní väzby a trestu. Z uvedeného dôvodu mal byť okamžite prepustený na slobodu, a to tak, že odporca v 1. rade mal túto skutočnosť oznámiť telefaxom odporcovi v 2. rade. Uvedené uznesenie predložil príslušníkom odporcu v 2. rade, a to pedagógovi A. a mjr. K.. Uvedené nebral do úvahy odporca v 2. rade a na slobodu bol prepustený až o 12 dní, t.j. 20.10.2010. Nečinnosťou oboch odporcov bol bez právneho dôvodu obmedzený po dobu 12 dní na svojej slobode. Tým bolo porušené jeho právo na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ods.1 a ods.2 Ústavy SR ako aj právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, ako aj pred neoprávneným zásahom do jeho súkromného a rodinného života. Správaním odporcov bolo priamo zasiahnuté do jeho

práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Uplatnená nemajetková ujma je primeraná.

Odporcovi v 1. rade bol návrh doručený do vlastných rúk dňa 29.07.2015. Dňa 28.09.2015 odporca v 1. rade súdu doručil písomné vyjadrenie k návrhu, v ktorom uviedol, že sa ospravedlňuje za neúčast' na pojednávaní a súhlasí s vykonaním pojednávania v jeho neprítomnosti. Navrhol, aby súd návrh zamietol, pretože je žalovaný ako súkromná osoba, pričom mu navrhovateľ kladie za vinu jeho úradný postup sudcu v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp.zn. 2T/133/2008. V takom prípade je však potrebné postupovať podľa zákona č. 514/2003 Z.z.. Z tohto zákona vyplýva, že akékoľvek nároky vyplývajúce z namietaného nesprávneho úradného postupu nie je možné uplatňovať voči konkrétnemu sudcovi, ale je potrebné ich uplatniť formou žiadosti adresovanej Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky v rámci osobitného konania. Prípadnému priznaniu náhrady škody z nesprávneho úradného postupu musí predchádzať konštatácia prieťahov v konaní, či už v rámci vybavovania sťažnosti na prieťahy, alebo rozhodnutím v disciplinárnom konaní vedenom proti sudcovi, alebo rozhodnutím ESLP alebo ÚS SR. Ak takáto konštatácia neexistuje, nie je možné jej absenciu riešiť v súdnom konaní formou predbežnej otázky ani nahradiť voľnou úvahou súdu. V prípade nesprávosti jeho argumentácie vzniesol námietku premlčania peňažného nároku navrhovateľa, nakoľko podľa skutkových okolností došlo dňom 20.10.2013 k premlčaniu práva na náhradu škody. K začatiu konania došlo až v roku 2014, pričom k porušeniu práv navrhovateľa malo dôjsť dňom 20.10.2010.

Odporcovi v 2. rade bol návrh doručený do vlastných rúk dňa 28.07.2015, pričom tento sa k návrhu písomne nevyjadril.

Za účelom rozhodnutia o návrhu navrhovateľa súd nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal odporcov a právnu zástupkyňu navrhovateľa, ktorej predvolanie na pojednávanie bolo doručené dňa 28.07.2015. Dňa 01.10.2015 bolo súdu doručené písomné podanie právnej zástupkyne navrhovateľa, v ktorom súd upovedomila o tom, že z dôvodu dlhodobej nespolupráce navrhovateľa s ňou, vypovedala právne zastupovanie navrhovateľa. Z uvedeného dôvodu sa na pojednávanie nedostavila. Pojednávanie sa zúčastnil iba odporca v 2. rade. Odporca v 1. rade ako vyplýva z vyššie uvedeného, písomne ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní.

Odporca v 2. rade sa na pojednávaní k návrhu navrhovateľa vyjadril tak, že v prvom rade namieta premlčanie uplatneného práva navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to vzhľadom k zneniu ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba uplynula navrhovateľovi v októbri 2013 a svoj návrh si uplatnil na súde až 25.06.2014. Prvýkrát si mohol svoje právo uplatniť dňa 20.10.2010, kedy malo dôjsť k nemajetkovej ujme na jeho strane. Čo sa týka navrhovateľom požadovaného ospravedlnenia v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je navrhovateľ ako poškodený povinný svoj nárok predbežne prerokovať s príslušným štátnym orgánom, ktorým je v tomto prípade Ministerstvo spravodlivosti SR. Následne podľa § 15 ods. 4 tohto zákona je oprávnený domáhať sa nároku na náhradu škody na súde. Preto navrhuje, aby súd konanie zastavil a postúpil tento nárok na predbežné prerokovanie ministerstvu spravodlivosti. K samotnému nesprávne úradnému postupu, resp. k tvrdenému porušeniu právnej povinnosti zo strany odporcu v 2. rade uviedol, že dňa 18.10.2010 bolo navrhovateľovi doručené uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom o započítaní jeho väzby, ktorú vykonal do uloženého trestu, ktorý si vykonával u odporcu v 2. rade. Navrhovateľ toto uznesenie predložil dňa 19.10.2010 svojmu pedagógovi v ústave. Ten priniesol toto uznesenie na oddelenie administratívy, ktoré sa týmto uznesením začalo zaoberať a hneď v tento deň kontaktovalo Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, presnejšie vyššiu súdnu úradníčku P. H. P., ktorá vydala uznesenie o započítaní väzby. Táto potvrdila vydanie tohto uznesenia. V ten istý deň boli o tomto rozhodnutí upovedomení aj zodpovední pracovníci a dozorujúca prokurátorka. Dňa 20.10.2010 bolo odporcovi v 2. rade faxom doručené uznesenie o započítaní väzby v spojení s opravným uznesením. Následne odporca v 2. rade kontaktoval Krajský súd v Trenčíne a Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, či nebude navrhovateľ vzatý do väzby v inej veci, nakoľko bol trestne stíhaný v iných veciach. Týmto súdmi bolo odporcovi v 2. rade oznámené, že navrhovateľ nebude väzobne stíhaný, v dôsledku čoho odporca v 2. rade prepustil navrhovateľa z výkonu trestu. Z uvedeného je zrejmé, že odporca v 2. rade nič neporušil, konal ihneď ako mu bolo doručené predmetné uznesenie a z jeho strany nedošlo k žiadnemu porušeniu právnej povinnosti.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi, a to: uzneseniami Okresného súdu Nové mesto nad Váhom sp.zn. 2T/133/2008 zo dňa 13.10.2010 a zo dňa 20.10.2010. Po oboznámení sa s listinnými dôkazmi a návrhom navrhovateľa súd zistil, že dňa 13.10.2010 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením v trestnom konaní vedenom na tomto súde pod sp.zn. 2T/133/2008 rozhodol o tom, že do výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov nepodmienečne, ktorý mu bol uložený Trestným rozkazom Okresného súdu Trnava zo dňa 20.06.2002, sp.zn. 6T/84/2006 a Trestným rozkazom Okresného súdu Piešťany zo dňa 13.05.2008, sp.zn. 3T/62/2008, ktorý vykonáva od 03.05.2010 sa navrhovateľovi započítava výkon väzby od 07.08.2003 do 21.06.2001, ktorú vykonával na základe uznesenia Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 08.08.2003, č.k. 5Tp/14/2003-110. Následne bol dňa 20.10.2010 navrhovateľ z výkonu uvedeného trestu odňatia slobody odporcom v 2. rade prepustený na slobodu.

Na zistený skutkový stav súd aplikoval nižšie citované ustanovenia právnych predpisov a vec následne právne posúdil.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods.1, ods.2, ods.3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Navrhovateľ sa v tomto konaní domáha ochrany svojej osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predpokladom tejto ochrany je existencia neoprávneného zásahu do osobnosti navrhovateľa. V danom prípade malo byť odporcami zasiahnuté do práva navrhovateľa na osobnú slobodu tým, že na základe rozsudku súdu o uložení trestu odňatia slobody a následnom rozhodnutí o započítaní väzby do výkonu trestu, mal vykonať tento trest nad rámec jeho výmery. Rozhodnutie o treste malo byť vydané odporcom v 1. rade ako sudcom, ktorý rozhodoval o treste navrhovateľa v trestnom konaní, pričom samotný výkon trestu vykonával navrhovateľ u odporcu v 2. rade, teda ústave na výkon trestu odňatia slobody. Ochrana osobnosti človeka podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je však založená na súkromnoprávnej báze, to znamená, že ochrany osobnosti sa možno domáhať len pri zásahu, ktorý bol uskutočnený v súkromnoprávnej rovine. Je zrejmé, že pri tvrdenom zásahu do osobnosti navrhovateľa sa jednalo o výkon verejnej moci, keďže išlo o výkon súdnictva a výkon uloženého trestu odňatia slobody. Aj štát môže byť subjektom zodpovednosti za zásah do ochrany osobnosti, avšak len za predpokladu, že konal ako subjekt súkromného práva, teda ako právnická osoba v súkromnoprávnom vzťahu. Pri výkone verejnej moci však orgány štátu konajú ako nadriadené subjekty (t.j. je tu vzťah nadriadenosti a podriadenosti) a to najmä v oblasti verejného práva (kam možno zaradiť aj trestné súdnictvo). Je teda zrejmé, že osoba sa musí orgánom štátu, resp. orgánom verejnej moci (v danom prípade súdu) podriaďovať. Teda nejde o sféru občianskeho práva súkromného, preto aplikácia ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je v danom prípade možná.

Zhrnúc vyššie uvedené, navrhovateľ sa v danej veci na základe ním tvrdených skutočností, nemôže dovoliavať ochrany osobnosti, teda primeraného zadosťučinenia a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Táto všeobecná zodpovednosť podľa Občianskeho zákonníka je v týchto prípadoch vo vzťahu k štátu vylúčená práve pre osobitnú úpravu zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Tento právny predpis má, pri tvrdenom nezákonnom pozbavení osobnej slobody v trestnom konaní, povahu špeciálneho zákona vo vzťahu k všeobecnej zákonnej úprave ochrany osobnosti v ustanoveniach Občianskeho zákonníka. Preto sa uplatní všeobecná právna zásada, legis specialis derogat legi generalis, teda, že špeciálna právna úprava (zákon) má prednosť pred všeobecnou právnou úpravou (zákonom). Podľa zákona č. 514/2003 Z.z. musí byť pre odškodnenie dodržaný tam uvedený postup, napr. obligatórne predbežné prejednanie nároku s príslušným štátnym orgánom. To znamená, že v prípade škody, príp. nemajetkovej ujmy vzniknutej pri výkone verejnej moci t.j. pri rozhodovaní a úradnom postupe orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch

a povinnostiach fyzických a právnických osôb, je potrebné pre posúdenie zodpovednosti za škodu prednostne aplikovať zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý v týchto prípadoch zakladá zodpovednosť štátu, a nie konkrétnych orgánov verejnej moci, tobôž fyzických osôb vykonávajúcich v mene štátu verejnú moc. Zodpovednosť štátu za škodu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka preto nemožno na tieto prípady aplikovať, táto prichádza do úvahy len v tých prípadoch, ak došlo k inému porušeniu právnej (zákonnej či zmluvnej) povinnosti štátnym orgánom, mimo uplatňovania jeho pôsobnosti pri výkone verejnej moci.

V tejto súvislosti súd poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Nitre sp.zn. 8Co/212/2013 z 24. apríla 2014 a na rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 12C/118/2009 z 28. septembra 2012, ktoré rozhodovali v obdobnom prípade. Podľa uvedených rozhodnutí tieto sudy dospeli k rovnakému záveru (obdobne ako konajúci súd), že návrh navrhovateľa nebol dôvodne podaný ani s poukazom na ustanovenia § 3 ods.1, § 4 ods.1, § 15 ods.1 zák. č. 514/2003 Z. z., ako aj s poukazom na § 104 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pretože odporca (v danom prípade sudca) nebol v konaní vecne pasívne legitimovaný (nemal žalovanú hmotnoprávnu povinnosť). Podľa citovaných ustanovení nie je možné odporcu žalovať ako fyzickú osobu, pretože pri údajnom zásahu do práv navrhovateľa nevystupoval ako samostatná fyzická osoba, ale ako predseda odvolacieho senátu Krajského súdu v Trenčíne.

V prejednávanej veci by za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci (v prípade splnenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci) zodpovedal štát (a nie odporca v 1. rade), v mene ktorého v takej veci koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Rovnako tak nie je pasívne legitimovaný ani odporca v 2. rade. Preto ak mal byť návrh navrhovateľa dôvodný podľa zákona č. 514/2003 Z.z. musel by byť ako odporca označený štát, teda Slovenská republika a takisto by navrhovateľ musel svoj nárok najprv predbežne prerokovať podľa § 15 a nasl. uvedeného zákona s príslušným orgánom verejnej moci podľa § 4 uvedeného zákona. Až následne (ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody), by sa mohol v zmysle § 16 ods.4 uvedeného zákona domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Vzhľadom k tomu, že návrh navrhovateľa je celkom nedôvodný pre vyššie uvádzané skutočnosti, súd sa nezaoberal námietkami premĺčania uplatneného práva navrhovateľa, ktoré vzniesli obaja odporcovia. K premĺčaniu práva môže dôjsť iba za predpokladu, že je preukázané a teda existuje. V danom prípade však uplatnené právo navrhovateľa voči odporcom ani neexistuje. Z rovnakých dôvodov súd nevykonal ani navrhovateľom navrhované dôkazy, a to výsluchy odporcu v 1. rade a svedkov mjr. K. a kpt. A.. Skutočnosti prípadne zistené z týchto dôkazných prostriedkov, by neprivedili iné rozhodnutie súdu o návrhu navrhovateľa.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pretože obaja odporcovia boli v konaní plne úspešní. Vzhľadom k tomu, že ani jeden z nich si v konaní právo na náhradu trov konania neuplatnil a z obsahu spisu im žiadne trovy konania ani nevyplývajú, súd odporcovi v 1. rade a odporcovi v 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou Okresného súdu Trenčín na Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.(§ 205 ods.1 O.s.p.)

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že :

a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1 O.s.p.,

b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozdujúcich skutočností,

d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené /§ 205a/,

f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.